

Izšaja vsak dan razen nedelj in praznikov
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravniški prostor:
2027 S. Lawrence Ave.
Office of Publication:
2027 South Lawrence Ave.
Telephone, Rockwell 2024

LETO—YEAR XXV. Chicago, Ill., četrtek, 11. avgusta (August 11), 1932. STEV.—NUMBER 189

IZBRUH PROTI- VLADNE REVOL- TE V MADRIDU

Vojstvo navallilo na urad vojne-
ga ministrstva. Dva vojaška
častnika in več civilistov are-
tiranih

Madrid, 10. avg. — Konfliktna
poročila se glase, da je bil danes
zjutraj uprizorjen oborožen na-
pad na poslopje vojnega mini-
strstva, kar nekateri smatrajo
za komunistični naval, drugi pa
za gibanje desničarjev, v ka-
terega so zapleteni vojaški čast-
niki.

V poslopju vojnega minist-
rstva, proti kateremu je bil upri-
zorjen naval, se nahajajo tudi
uradi ministrskega predsednika.

Vladi lojalno vojaštvo je odbi-
lo prve napade in preprečilo na-
val na druge vladne urade, jav-
ljajo poročila. Nekega poročal-
ca, ki je opazoval bitko, so
akusale avtoritete aretirati, a je
pravočasno pobegnil.

Madrid, 10. avg. — Strelji iz
strojnih pušk so danes zjutraj
vzbudili prebivalce iz spanja in
v mestu je nastala silna zmeš-
njava. Policija je obkolila glav-
no pošto in vsa druga vladna po-
slopja ob 4. zjutraj.

Dva vojaška častnika in ve-
liko civilistov je bilo aretiranih
in odvedenih v zapore.

Katastrofalno povodnji v Mandžuriji

Zahtevale so nad tritisoč žrtev.
Voda je uničila letine in pre-
bivalcem grozi lakota

Harbin, Mandžurija, 10. avg. —
Krog stotisoč kitajskih pre-
bivalcev v tem mestu se je mo-
ralo umakniti iz svojih stano-
vanj, ker so velike povodnji po-
plavile Harbin in okolice.

Nad tritisoč oseb pogrešajo,
ki so najbrž utonile. Reka Sun-
gari se vedno narašča radi sil-
nih deževnih nalivov. Doline ob
reki izgledajo kakor veliko mo-
je.

Kitajci, ki so pobegnili iz Har-
bina, so okupirali pokopališča in
višje ležeče kraje v bližini. Mo-
go teh je brez živih, obleke in
streh, ker jim je voda uničila
vse. Skoro vse naselbine ob reki
Sungari so razdelane in uničene
in na tisoče ljudi je brez strehe.

Povodnjim se je sedaj pridru-
žila tudi kolera, ki zahteva ve-
liko število žrtv. Važno trgo-
sko mesto Sanšin je popolnoma
pod vodo, kakor tudi večje šte-
vilo drugih mest in vasi ob reki
Sungari.

Železniška zveza med Harbi-
nom in zunanjim svetom je pre-
trgana. Vzelo bo najmanj mesec
dni, predno bo železniški promet
obnovljen.

Velike poplave so uničile sko-
ro vse poljske pridele in prebi-
valcem grozi velika lakota. Iz-
gleda, da bodo povodnji preko-
sile one l. 1914, ki so bile najka-
tastrofalnejše v zgodovini Man-
džurije.

Rusija odredila smrtne kazni za tatove

Moskva, 10. avg. — Po dese-
tih letih je sovjetska Rusija re-
vidirala kazenski zakonik in od-
redila smrtne kazni za tatvine.
Vsake vrste, zlasti pa za tatove,
ki kradejo lastnino zadržanih in
kolektiviziranih kmetij.

Ista naredba določa tudi deset
let zapora osebam, ki hujkajo
kmete, naj zapuste kolektivizir-
ane kmetije. Deset let zapora je
bila doslej maksimalna kazen za
vse zločine, vključno umor, iz-
vzemni kontrarevolucije.

Pravda piše, da je lastnina za-
družnih in kolektiviziranih kme-
tj socialna lastnina, radi tega
se tatvina je lastnine smatra za
zločin proti družbi, kar se mora
kaznovati s smrtjo.

Brezposelnost vznemirja Greena

Nad milijon delavcev izgubilo
službe v prvih šestih mesecih
tega leta

Washington, D. C. — (FP) —
William Green, predsednik Ame-
riške delavske federacije, je po-
dal izjavo, v kateri pravi, da bo
morala vlada nasičevati svojo
armado brezposelnih — armado,
ki je dvakrat večja kot je bila
ona, ki je bila mobilizirana za
svetovno vojno.

“Podatki, ki jih je prejel glav-
ni stan federacije, kažejo, da so
industrije odpustile nad 1,300-
000 delavcev v prvi polovici te-
kočega leta,” pravi Green v svo-
ji izjavi. “V juliju je nadalj-
njih 500,000 delavcev izgubilo
delo. Ako bo šlo v tej smeri na-
prej, bo imela Amerika 13,000-
000 brezposelnih prihodnje zi-
mo.”

Greenova izjava je značilna
zlasti radi tega, ker je Matthew
Woll, podpredsednik Ameriške
delavske federacije, pred par
dnevi rekel, da se je situacija iz-
boljšala in da prosperiteta ni več
daleč.

Green v svoji izjavi urgira
skrajšanje delovnega tedna na
30 ur. Pravi, da je strojna pro-
dukcija izpodrinila ročno delo v
okoru vseh industrijah, toda dolg
delovnik za tiste, ki delajo, še ni
odpravljen.

“Edino uveljavljenje petdnev-
nika in šesturnika je garancija
za stalni industrijski napredek,”
pravi Green. “Vse delo, ki je
potrebno za blaginjo naroda,
se lahko opravi v 30 urah na te-
den, ako se upoštevajo vse tiste,
ki so sposobni in hočejo delati.”

“V Ameriki opažamo, da je
industrijski razvoj, ki bi imel
koristiti vsem, prinesel namesto
blagostanja brezposelnost. Brez-
poselnost je uničila domače tr-
govine, od katerih so industrije od-
visne. Na zunanje trge se ne
moremo zanašati, ker so inozem-
ske države uveljavile razne re-
strikcije proti uvozu ameriške-
ga blaga.”

“Poleg krajšega delovnika mo-
ra ostati medni standard na
najvišji možni točki, da se po-
veča kupovalna sila delavcev.
Drastično znižanje delavskih do-
hodkov, ako se skrajša delovnik,
ne bo prineslo nobene koristi.
Delavstvo zahteva dostojne me-
zde, kar je podlaga za zgraditev
trajne prosperitete.”

Pridigar-pesnik obtožen umora svoje žene

Muskogee, Okla., 10. avg. —
Reverend S. A. Berrie, o kate-
rem avtoritete pravijo, da je po-
leg najbojnih himn, spisal tudi
večje število ljubavih pesmi
devetnajstletnemu dekletu, je
bil večeraj obtožen umora svoje
prve žene.

Med tem, ko je veleporota se-
stavljala obtožnico, je 52-letni
pastor mirno sedel v svoji celi-
ci v okrajni jetnišnici in tiho
prepeval svoje pesmi.

Pridigar je obtožen, da je za-
strupil svojo ženo dva meseca
prej, predno se je poročil z de-
vetnajstletno Ido Bess Bright, u-
čiteljico v njegovi nedeljski šo-
li.

Njegova prva žena se je zgru-
dila mrtva v pridigarjevi cerkvi
21. marca t. l. Nenadna smrt je
vzbudila pozornost avtoritet, ki
so odredile preiskavo. Zdravniki
so potem ugotovili veliko količi-
no strupa v njenem telesu, na-
kar je bil Berrie aretiran.

Mehiški delavci se pripravljajo na pohod na kapitol

Tampico, Mehika, 10. avg. —
“Glavni kongres brezposel-
nih”, ki zbora tukaj že teden
dni, je večeraj sklenil organizira-
ti pohod na Mexico City, sedež
federalne vlade, kjer bo zahteval
vladno pomoč. Brezposelni na-
merajo piketirati poslopje po-
slanske zbornice, ko se otvori za
sedanje v septembru. Voditelj
pravijo, da je gibanje dobilo
močan zamah po vsej Mehiki in
da se bodo pohoda na glavno me-
sto udeležili brezposelni iz vseh
mehiških industrijskih mest.

SMRTNA KAZEN ZA IZGREDNI- KE V NEMČIJI

Papenova vlada podvzela akcijo
za končanje političnega tero-
rizma. Časopisje, ki podžiga
na nasilja, posvarjeno

Berlin, 10. avg. — Čini politi-
čnega terorizma se sedaj v Nem-
čiji kaznujejo s smrtjo. Kancel-
lar Franz von Papen je večeraj iz-
dal zasilno naredbo z namenom,
da konča bitke med političnimi
nasprotniki, ki so v zadnjih ted-
nih zahtevala 130 življenj.

Politično premirje, katerega
je predsednik Hindenburg raz-
glasil v zadnjih dneh volilne
kampanje, bo spet uveljavljeno.
To premirje ni končalo izgre-
dov in nemirov, zato se je vlada od-
ločila, da ga podaljša. Premirje
pomeni, da ne bo nobena politi-
čna stranka smela uprizorjati
shodov in demonstracij.

Doslej je Nemčija nalagala
smrtno kazen le morilecem, odslej
pa bodo osebe, ki podžigajo na
politična nasilja, obsojene v
smrt, ako bo politična bitka re-
zultirala v umoru.

Minimalna kazen deset let za-
pora je določena na osebe, ki ra-
nijo vojaka ali policaja. Vlada
je odredila težke zaporne kazni
za vse, ki sodelujejo v nemirih
in izgre-
dih. Streljanje na poli-
cijo in vojaštvo, tudi če ni pri-
tem nikdo ranjen, se kaznuje z
zaporom.

Vlada je vzpostavila nagla so-
dišča v Berlinu in drugih me-
stih, ki so bila v zadnjih tednih
pozišča političnih bitk. Kon-
trole nad njimi bodo imele po-
sredne državne vlade. Te bodo
tudi izrekale pomilostitve, ne pa
predsednik republike.

Vlada je naslovila posebna
svarila na časopisje, ki podžiga-
jo na teroristične akcije. Papen
je dalje naznanil, da ne bo am-
nestije za politične jetnike, ako
se bodo izgre-
di nadaljevali.

Bombni napadi v Šleziji še ni-
so ponehali. Večeraj je bilo vrže-
nih devetnajst bomb, ki so ubi-
le dve osebi. Eksplozija bombe
je ubila nekega fašista v Rei-
chenbachu.

Adolf Hitler, načelnik fašisti-
čne stranke, je naslovil poslani-
ce na radikalnejše člane njegove
“armade”, naj se vzdržujejo te-
rorističnih akcij.

“Disciplina mora biti vzposta-
vljena”, se glasi njegov ukaz.

Danes bo prispel v Berlin
predsednik Hindenburg, kjer se
bo posvetoval s kancelarjem
Papenom o sestavi novega mini-
strstva. Poročila se glase, da on
želi končati vladno političnih
strank, zaradi tega se ne bo po-
svečeval z načelniki strank, kot

Stimsonov govor razjezil Japonce

Tokio smatra govor za napad na
japonsko militaristično kam-
panjo v Mandžuriji. — Odmev v
Ženevi

Tokio, 10. avg. — Govor ame-
riškega državnega tajnika Stim-
sona, ki ga je imel v New Yorku
in se je nanašal na japonsko
militaristično kampanjo v Man-
džuriji, je vznemiril japonsko
vlado. Japonski zunanji mini-
ster se je takoj obrnil na posla-
nika v Washingtonu za detajli-
rano poročilo o vsebini govora z
namenom, da protestira pri ame-
riški vladi.

Japonski vladni uradniki se
zlasti jeze, ker je Stimson v
svojem govoru namignil, da je
bila Japonska napadalka v Man-
džuriji in da je to izzyvalo prote-
ste po vsem svetu.

Vsi japonski časopisi so več-
eraj objavili razgovore z visokimi
uradniki zunanjega ministrstva,
v katerih slednji izražajo ogor-
čenje nad Stimsonovim govo-
rom. Podvzeti so bili že koraki,
da se pošlje oster protest ameri-
ški vladi.

Ženeva, 10. avg. — V krogih
Lige narodov so vzeli Stimsonov
govor z veseljem na znanje. Smat-
rajo ga za podlago, na kate-
ri se po razvila tesnejša, če-
prav neodvisna kooperacija, med
Ligo narodov in Združenimi dr-
žavami.

Ti krogi zlasti naglašajo, da
bo ameriška vlada revidirala
svoje stališče nevtralnosti v
smislu Stimsonovega govora,
kar pomeni, da bo Amerika so-
delovala na konferencah, na ka-
terih se bo reševalo svetovne
probleme.

Monte Carlo zabredel v finančne potrtežke

Monte Carlo, Monako, 10.
avg. — To mesto, svetovno sredi-
šče igralnic za denar, je radi de-
presije zabredlo v finančne po-
trtežke. Ta situacija je napotila
Francijo, da se je odločila, da je
treba nekaj storiti.

Francija je poslala svojega fi-
nančnega strokovnjaka v Monte
Carlo, da prevzame finančno ka-
zor tudi vladno kontrolo nad
provincio Monako, ki je sedaj v
rokah princa Louisa in njegovih
uradnikov. Dala ji bo posojilo
in jo tako postavila na noge.

V zadnjem času so se večkrat
pojavele govorice, da prebivalci
provincije zahtevajo republiko in
da je režim princa Louisa v ne-
varnosti.

Je bil doslej običaj. Hitlerjeva
stranka bo imela največ sedežev
v novem parlamentu, toda dom-
neva se, da bo Papen predložil
parlamentu listo sedanjih članov
kabineta v odobritev, ko se otvo-
ri zasedanje 30. avgusta.

NOVO ŠIKANIRA- NJE POŠTNIH USLUŽBENCEV

Na “počitnice” jih forsirajo med
delom. Glavni poštar ignorira
zakon. “99.98 odstotkov us-
lužbencev proti Brownovi
administraciji”

Washington. — (FP) — Pri
izvajanju novega “varčevalne-
ga” zakona, ki je reduciral de-
lovni čas zveznih uslužbencev za
en mesec na leto, se je glavni
poštar izkazal za pravega trino-
ga. Uvedel je novo šikaniranje
poštne uslužbenec in ignoriral
zakon nanašajoč se na “substi-
tutes” ali začasne nameščence in
delavce, ki zaslužijo manj kot
tisoč dolarjev na leto.

Šikaniranje je v tem, da je v
departament uvedel sistem “krat-
kih počitnic” med delom. Ker
delo na pošti ni vedno enakomern-
o, ampak je večini več včasih
manj pošte, je poštna admini-
stracija odredila eno ali dve uri
“počitnic” na dan za nekaj delov-
nih moči. Nikdo ni gotov, ko gre
na delo, ali bo delal osem, sedem
ali šest ur. Gotov pa je, da bo
moral biti “navzoč” vseh osem
ur.

Ko je kongres sprejel sedanji
zakon, se je splošno mislilo, da
bodo uslužbenci dobili en mesec
neplačanih počitnic bodisi sku-
paj ali v presledkih, po nekaj
dni na mesec. Glavni poštar,
najbrž sporazumno s Hoover-
jem, pa je očividno imel drug
načrt za rokavom in ga po spre-
jetju zakona pričel uvajati.

Zakon se tiče le delavcev, ki
zaslužijo nad tisoč na leto. Glav-
ni poštar pa ga je apliciral na
vse, tudi na nadomestnike, ki po-
vprečno zaslužijo do petsto na
leto. Tudi tem je reduciral pla-
če za osem in pol odstotka.

Načelnik poštnega oddelka ni-
je zbornice kongresnik Mead je
naslovil pismo Hooverju, v ka-
terem protestira proti tem šika-
nam in kršitvi zakona. Posebno
kritizira Brownov trik glede
vedbe “počitnic” med delom.

Med poštnimi uslužbenci je
vred tega nastala velika neza-
dovoljnost napram Brownovi ad-
ministraciji. Tajnik unije pošt-
nih klerkov Thomas F. Flaherty
je rekel, da je “99.98 odstotkov
klerkov proti Brownu” in Hoov-
erjevi administraciji.

Sploh je novi zakon napravil
veliko zmedo v vseh zveznih de-
partmentih in niti dva ne poslu-
jeta enako. Najboljši sistem je
uvedel v svojem departamentu
tajnik za delo, ki je odredil pet-
dnevnik za vse osebe.

Bolivija priprav- ljena na arbitražo

Pacifistične demonstracije v La
Pazu. Vojno sodišče obsodilo
osem pacifistov na smrt

La Paz, Bolivija, 10. avg. —
Bolivijska vlada je večeraj infor-
mirala nevtralne države, da je
pripravljena suspendirati so-
vražnosti in se podvreci odlokom
arbitražne komisije, ako bo ta
privolila, da Bolivija obdrži se-
danje pozicije v distriktu Cha-
co, radi katerega je nastal kon-
flikt med njo in Paragvajem.
Nevtralne države so v ponedeljek
poslale Boliviji ultimatum, naj u-
stavi sovražnosti do srede sju-
traj.

Buenos Aires, Argentina, 10.
avg. — Poročevalec tujaknjega
lista “La Nación” je iz Villaso-
na, Bolivija, poslal vest o veli-
kih pacifističnih demonstracijah
in izgre-
dih v La Pazu. V bitki
med delavci in študenti, ki ur-
girajo vojno proti Paragvaju, ter
pacifisti je bilo več oseb ranje-
nih. Vojno sodišče je razglasilo
smrtno obsodbo nad osemimi pa-
cifisti, ki so bili takoj ustrelje-
ni. Druga poročila iz Villasona,
Tupiza in drugih mest v bližini
argentinske meje se glase, da
Bolivija še vedno pošilja voja-
ke čete na fronto.

Misteriozno delovanje Justice

Dva delavska agitatorja obtože-
na izgre-
dov, do katerih ni pri-
šlo

Dixon, Cal. — (FP) — Lan-
sko leto so uradniki Yuba Co. s
silo lagnali tristo brezposelnih
poljedelških delavcev in njihove
družine iz šotorišča, ki so si ga
postavili v Wintersetu. Nekateri
so takrat napovedovali, da bo ta-
ka akcija rezultirala v izgre-
dih, toda to so preprečili uradniki
omenjene družbe sami, dva de-
lavska agitatorja, Bebel in Dar-
win, pa sta bila potem aretirana
in obtožena podžiganja na izgre-
de, kateri se niso izvršili.

Oba sta se potem obrnila na
lokalne oblasti v Wintersetu za
pomoč, ki pa jim je bila odklo-
njena. Kažeje sta nameravala,
da bosta organizirala pohod
brezposelnih pred mestno hišo.

Tudi do pohoda ni prišlo, ker
so uradniki Yuba Co. naložili
brezposelne na avtomobile in jih
lagnali iz šotorišča v Winterset,
Bebel in Darwin pa sta bila pri-
držana v zaporu. Na obravnavi
so celo državne priče zatrjevale,
da sta se obtožena mirno obna-
šala kakor tudi brezposelni de-
lavci, katere sta reprezentirala,
vendar sta bila spoznana krivim
in obsojena na šest mesecev za-
pora vsak.

Proti obsojbi je bil vložen pri-
ziv.

35 centov za dvanaest ur dela

Philadelphia, Pa. — Predsednik
Walbeck Foods Co. je na sodišču
prisnil, da je plačeval dekletam
35 centov za dvanaest ur dela na
dan. Prigan je bil pred sodni-
ka na obtožbo kršenja delavskih
zakonov. Na obravnavi je zatr-
jeval, da bo vlada uničila njego-
vo firmo, ako bo izvajala zakon,
ki določa, da delodajalec ne sme
siliti žensk, da bi delale več kot
devet ur na dan.

Policija razbila demonstracije brezposelnih

White Plains, N. Y. — Ker so
tukajšnji brezposelni hoteli de-
monstrirati brez policijskega do-
voljenja, katero jim je bilo od-
klonjeno, se dva nahajata v bol-
nici, šest pa v ječi, kot rezultat
policijskega napada.

Mesto Miami defaltiralo

Miami, Fla. — Miami, zimsko
letovišče ameriške plutokracije
— male in velike — je brez denar-
ja in ne more plačati obresti na
dolgove in dozorele obveznice v
znesku 30 milijonov, pravi mest-
ni odvetnik John W. Waterson.

DRASTIČEN PA- DEC JAVNE KON- STRUKCIJE

Znižanje znaša nad dve tretjini
od povprečne letne gradnje.
Dva milijona ob delo

New York. — (FP) — V pod-
ročju javnih del se je zgodilo
ravno obratno kot so trdili neka-
teri politiki še pred nekaj mese-
ci. Namesto da bi se aktivnost
zvišala in absorbirala čimveč
brezposelnih, je danes uposlenih
pri občinskih in državnih delih
krog dva milijona manj delavcev
kot povprečno v zadnjih desetih
letih.

V zadnjih desetih letih so ob-
čine in države povprečno potro-
šile letno od dveh in pol do treh
milijard. Letos bodo kvečjemu
do 800 milijonov, pravi John P.
Hogan, načelnik inženirskega
komiteja za javna dela, ki je ob-
javil pregledno poročilo svojega
odkaza.

Gradbeno delo je bilo suspen-
dirano na stotinah projektih in
znatno za vso deželo nad dve in
pol milijarde. Vsek za to je
pomankanje sredstev in pa tak-
ko pri prodajanju občinskih in
državnih obveznic.

To je tudi v veliki meri odgo-
vorno za zastoj v cementni in-
dustriji, pravijo inženirji. Oni
računajo, da je vsled tega dra-
stičnega padca prisadeti dva
milijona delavcev, ki s drušni-
mi vred štejejo nad osem milije-
nov oseb.

Vodovodi in odvodni sistemi
tvorijo velik del javne konstruk-
cije, ki danes počiva.

Kanadski odškodninski zakon neveljaven

Zadeva bo prišla pred vrhovno
sodišče, ki bo podalo končni
odlok

Montreal, Kanada. — (FP) —
Izredna situacija se je pojavila
kot posledica razsodbe, da je de-
lavski odškodninski zakon, ki ga
je odobrila provinca Quebec, ne-
veljaven. Odlok je podal sodnik
Lorimer. Razveljavil je zakon
na podlagi, da komisariji, ki ni-
so sodniki niti odvetniki, ne mo-
rejo odločevati v zadevah, ki se
nanašajo na civilne pravice. Šli-
čen odlok je podal neki sodnik
v provinci Ontario. Oba slobda
bosta predložena vrhovnemu so-
dišču.

Sodnik Lorimer pravi, da so
komisarji usurpirali sodnijske
funkcije. Obsojdi je tudi po-
slance obeh provinc, ki so spre-
jeli zakon, ki določa, da ljudje,
ki nimajo potrebnih kvalifika-
cij, odločajo v zadevah civilnih
prav, kar spada v območje so-
dišč. Provincie ne morejo ime-
novati kandidatov na sodnijske
pozicije, ker je ta oblast v rokah
generalnega gubernorja, ki ga
imenuje britska vlada.

Ako bo vrhovno sodišče odo-
brilo odlok nižjega sodišča, bo to
velik udarec za delavstvo v vseh
provincih.

Holandska dobočila teške kazni za uboj “človeških opic”

Haag, Holandska, 10. avg. —
Izredna podobnost med nedavno
odkritim plemenom “človeških
opic” (orang-letjov) in domaći-
ni v džunglji Sumatra je napa-
tila holandsko vlado v Vzhodni
Indiji, da je naznanila, da sma-
tra uboj teh opic ali “opilega
človeka” za umor. Kdorkoli ga
izvrši, bo obtožen umora in čaka
ga prav tako težka kazen kot za
umor človeka.

Naznanilo je izzvalo senzacijo
med holandskimi lovci v Suma-
tri, ki so menili, da bodo lahko
streljali “človeške opice”. Ne-
kateri domnevajo, da one pred-
stavljajo “manjkajoči člen” med
človekom in antropoidi.



Clevelandski “Hooverville” (naselbina brezdomcev). Koliba v ospredju je “mesina hiša”. Brv čez vodo je “Most prosperitete” in steza, ki vodi mimo kolibe, so nazvali “Hoover avenue”.

138

1917—1932

Vsa dežela trpi zaradi peščice največjih ko-
zarjev na svetu in njihove piratske pravice—
še je treba vzeti!

Zanimive beleške iz raznih krajev

Jaz bi prosil, ako je kat
slovenski farmer ob reki L
Grande, da bi pojasnil cene
nje spomladi, ne samo za zel
tudi za druge pridelke, kakor
di za zadnjih par let, pa bi
naši argumenti končali. B
Hiti bi pa dobro storil javo
ako bi bolj obširno poročal, k
šen je zrak, voda, zemlja in
raste se poleg zelja na tisti ze
lji, kakšne so cene drugih
tradicij, katere mora kmeti

Peter Benedict.

Ako bi se dotični \$1.600, porabilo za znižanje davkov dotični, ki še visijo na svojih movih, bili bi dotični znižani.

Spartak.

lo- mu bojeće potrdila: "To je p
y itena reznica. Gospod. ub



sto delavcev in delavk je izgubilo službo.

Sedemdeset in dvakrat povprečno utripne srce odraslega človeka v vsaki minuti in 150 milijonov litrov krvi požene ta čudovit stroj p telesu v 70 letih življenja. V eni sami uri pre-maga srce takšne množine krvi, ki tehtajo več kot vse telo! S takšnim delom in s takšnimi uspehi se moderna tehnika v splošnem ne more ponasati. Res je sicer znašla stroje, ki so re-lativno lažji od srca, toda ti človekovi izumi ne morejo nespremenjeno obratovati sedem ali osem desetletij in porabijo seveda mnogo več obratnih sredstev kot človeško srce. Izračunali so, da bi srcu za dobo 70 let zadostovalo ta "obratovanje" samo pet stotov sladkorja! Če primerjamo ogromno delo, ki ga opravlja, je ta poraba malenkostna, gotovo pa se ne da pri-merjati s porabo obratnih sredstev pri stroju v enakih razmerah.

Ce položimo roko na levo stran prsi ali pa prst na eno izmed žil odvodnic (n. pr. na mestu tik nad zapestjem), čutimo ritmično delo srca, ki ne poganja krvi enakomerno, temveč sunkoma kot črpalka. Zato bi prav za prav mišliti, da se tudi kri po telesu pretaka sunkoma in ritmično, kar pa ni točno. Krvni obtok po žilah je popolnoma enakomeren. To redno pretakanje krvi omogoča izredno prožnost žilnega ostenja. V trenutku, ko srce počne nov val krvi, se stene razširijo ter tako ujamejo nenadni sunki; med tem ko se srce polni za nov sunek, se žile odvodnice zopet skrčijo, kar omogoča, da se kri trajno pretaka enakomerno.

Na ubranost srčnih utripov človek prav za prav sploh ne more vplivati, kar pomeni, da srce tako rekoč upravlja samo sebe, čeprav je deloma odvisno od močgan (n. pr. pri notranjem razburjenju). Ta "samouprava" je tako velika, da prične srce nižjih živali—še nekaj dni po poginu—zopet utripati izven telesa, če le dobro poznamemo pogoje, v katerih je preutripalo v živem telesu. Čelo srca sesalcev začela zopet utripati, če so bila 24 ur ohranjena na ledu!

Sam in tja se čujejo trditve, da nekateri po sebi ljudje lahko sami in namenoma spreminijo hitrost arčnih utripov. Nedavno se je prijavil v berlinskem znanstvenem zavodu človek, ki je zatrjeval, da lahko doseže, da mu srce povelji utripa bolj hitro ali bolj počasi. Primen je se zdel zanimiv in zato so ga znanstveniki proučili natančneje. Pri tem se je pokazalo—kot vedno v podobnih primerih—da njegove trditve niso bile resnične. Na delovanje svojega srca mož ni vplival neposredno, temveč le posredno in po ovinkih. Bil je velik sanjač in je lahko živo predstavljal vse občutke, ki bi jih imel pri padcu v globok prepad. S to domisljajo si je umetno ustvaril strah, nakar mu je začelo srce utripati močnejše—toda ne "poljubno", temveč "iz strahu". Slične pojave pa lahko opazimo vsakdo sam na sebi; kadar se ustrašimo, začne srce—pa ne poljubno—utripati hitreje in močnejše.

Kako je ustvarjeno človeško srce? Zanimivo je, da je srce s steno razdeljeno v desno in levo polovico, obe polovici pa sta še enkrat deljeni vodoravnima stenama, tako da ima srce štiri prostore. V vsaki polovici srca imamo torej dve eni srčni preddvori in prekat, ki ju na vsaki strani loči po ena zaklopnica. Ta zaklopnica dopušča dotok krvi samo iz preddvora v prekat in ne po obratno. Ustroj z zaklopnicami igra sploh pri srcu važno vlogo; tudi žile odgovorne, ki izhajajo iz prekatov, so z zaklopnicami ločene od prekatov. Če se prekati povečajo, lahko sprejmejo množino nove krvi iz preddvora, se zaklopnice zapro in kri, ki je zunaj, ne more več vrniti. Te zaklopnice urejajo torej obtok krvi in varujejo srce "dvojnega dela" prevelikih naporov. Če iz kateregakoli vzroka obolijo zaklopnice, se lahko zgodi, da se srce ne zapirajo več; v tem primeru ima človek "napako srčnih zaklopnic."

Srce je v ostalem ustvarjeno kot avtomobilski motor, ki lahko poveča delo, če je treba. (Deluje "s polno paro," n. pr. pri velikih naporih, vzdrži lahko v minuti šestkrat več kot rednem "obratu." Pri tem se stopnjuje hitrost udarcev, kar povzroča večji obtok krvi; "motor" deluje pri vsakem sunku z večjo silo, dokler ne doseže skrajne meje in ne deluje z manjšo silo. Strokovnjaki so izračunali, da delo srca najbolje, če je zaposleno povprečno, torej prav tako kot stroj, čigar uspehi so največji in gospodarsko najboljši v srednjem obratovanju.—Zla.

500,000 let pred paradižem

Tako zvani javajski opičji človek, ki ga odkril holandski učenjak dr. Dubois, je posebej važen za proučevanje predzgodovinskih človeških ras in igra še danes veliko vlogo pri poizkusih ugotoviti človekovega rodovnika predzgodovinskem razvoju. Čeprav so se učenjaki toliko pečali s tem opičjim alčnim, okroglim pečim in dolgorokim okostenjakom in so tako vestno preiskali vse podrobnosti dragocenega najdbe, so vendar doslej vsi amatrski tega pradedca človeškega rodu za možko bitje.

Sedaj pa se je oglašil znani antropolog dr. Aleksander Hrdlička, ki je na novo in natanko preiskal te ostanke s tretjivjo, da lobja javajskega opičjega človeka jasno prita, da to bitje ženskega spola v srednjih letih. P. temtakaem je torej pramati človeštva, in sicer prav zastavna, saj je morala meriti po Hrdličevih računanjih 165 cm. Učenjak vendar ne trdi, da je bila ta pramati Adamova takoj, ker je živel na zemlji 500.000 let prej, ko cvetel in zelenel raj. Hrdlička sodi, da je umrl to pramater človeštva širokodil, ker se da na bodajoči mestni ali doleži na takem vrhu

Upton Sinclair:

Sto procentov

Za Prosveto prevel Buri

Copyright by Upton Sinclair.

Mož pri megafonu je protestiral, a ga niso poslušali in odrinili so ga v stran. Nekdo je splezal na jelko in pritrdil vrv na vejo. Grady je izgubil v valoveči množici. Nenadoma so vzradoščeni zatulili: Grady se je pojavil v zraku, vrv se mu je zajedala v vrat, krčevito je bil z nogami okoli sebe. Pod njim je dijala množica. Plesali so, tulili, mahali s klobuki. Nekdo je zgrabil za migajoče noge in se obesil nanje.

V tem se je oglasilo povelje iz megafona: "Spustite ga nekoliko nižje! Doseči ga moram." Telo je še trepetalo, ko so ga spustili nižje. In pristopil je mož, mu odpel obleko, izvil je nož ter mu odrezal spolovilo. Množica je navdušeno zatulila, možje v avtomobilih pa so si odobravaje tolkli po kolenih. Petrovi tovariši so mu pošeptali, da je to Ogden, predsednik trgovske zbornice. Tedne in tedne se je šušljalo po mestu, kaj je storil Bob Ogden na umirajočem trupu Shawa Gradyja, ki je bil tajnik proklete IWW. In vsi so se suvali v rebra ter si pošeptavali: "Na ta način se sigurno uniči rdeči teror in zadostno bo stoprocentno amerikanstvo. S tem se je dosegla tudi mirna in pravična rešitev problema med kapitalom in delom!"

Kakor to čudno zveni, eden izmed IWW-jevcev je pritrdil tem načelom. Eden izmed štirih onih noči se je pričel lekciji. ... Kakor hitro se je Tom Duggan lahko dvignil iz svoje postelje — šest tednov po oni noči — je napisal članek o svojih doživljajih, katerega so bili najprej objavili v nekem IWW časopisu. Pozneje so ga tiskali v brošuri in čitali so ga stotisoči delavcev. Pesnik je trdil:

"Program IWW se pričinja za ugotovitvijo, podjetnik in proletaristi razred nimata ničesar skupnega, a ono noč je videl, da je ta stavek napačen. Takrat je videl nekaj, kar je skupno, podjetnikovo in proletarstvo: — črn, kačasto zaviti bič. Bičevnik je bil v rokah podjetnika, bič sam pa je plesal po hrbtu proletarca. Tako se je zavedno določilo razmerje med obema kastama..."

61

Naslednje jutro se je Peter zbudil z novim občutkom trpljenja in groze. Vedno je zahteval, da se morajo rdečkarji kaznovati, a kazni se mu je dozevala kot nekaj abstraktnega, nekaj, kar bi se dalo opraviti s samim migljanjem roke. Duševne strani — kri in blato — ni nikoli upošteval. Kaki dve uri in morebiti še dalje je moral poslušati votle udarce biča na človeško meso. Vsak udarec je zadal njegovo živčevje. Peter je bil prenašal mačevanja, ker drugo jutro se mu je oglasila vest. Vse širve je dobro poznal in sedaj je videl njihove obraze, ki so ga zasledovali. Kaj so storili, da se jim je tako vračevalo? Se je li kateri izmed njih lotil take nasilnosti, kakršno so prejeli sami?

Strah je Petra še najbolj mučil. Peter, mravlja, se spoznal, da postaja boj obeh velikih vodov strošnejši, spoznal nevarnost svojega položaja med velikimi vodami. Na obeh straneh so se razvile strasti. Čim bolj je vzplamelo sovraštvo, v tem večji nevarnosti je bil Peter, da spozna njegovo dvojno lice in tem groznejša njegova usoda v slučaju razkritja. McGivneyju je bilo lahko zatratiti, le štirje njegovi ljudje vedo Petrovo tajnost, a tem se lahko zaupa prav do smrti. Peter se je trepetaje spomnil Shaw Gradyjeve pripombe, ki mu je skvarila prebavo mnogih dni. "Med nas so vtihotapili špione," je dejal mladi Irec. "Dobro, prej ali slej se bomo tudi mi poslužili tega načina vojevanja."

Te besede so se oglašale kot glas iz groba. Kako bi bilo, ako bi imel kateri izmed rdečkarjev dovolj denarja in bi koga vtihotapil v Guffeyjevo pisarno? Ali bi "rdeča deklica" poskušala Petrov trik in zapeljala katerega iz Guffeyjevih ljudi — to vendar ne bi bilo tako težko. Saj ni treba, da bi imel namen izdati kako tajnost. Resnica se pogosto izmuzne z jezika, prav tako kot je mala Jennie nehote izdala Jacka Ibbetsa. Tako bi McCormick zvedel, kdo mu je prizadel vse to in ko bi se vrnil iz ječe, kaj bo potem? Ko je Peter premišljeval vse to, je občutil, kaj pomeni oditi na vojno in spoznal je, kako malo mu koristi, da je ostal doma. Saj se nahaja v isti nevarnosti, kot bi bil v strelskem jarku. Tudi to je vojna — razredna vojna in v vsaki vojni se vohuni kaznujejo za smrtjo.

Tudi Nelli mu je povzročala skrb. Bila je že skoro teden dni v novi službi, pa ni sporočila niti besedice. Prepovedala mu je pisati, bala se je njegove neupornosti. Peter naj lepo mirno počaka, Edytha Eustace se ve varovati in paziti nase. O tem Peter ni dvomil. Kar ga je motilo, je bila misel, da si izmislija nov načrt. Ko se ji je rodil zadnji, ga je obdarovala s torbo dinamita. S čim ga bo presenetila pri drugem porodu, pa ni niti malo slutil. Nelli ga lahko spravi v nevarnost, da Guffey razkrije vso zaroto, kar bi bilo prav tako neprijetno kakor pasti v roke McCormicku.

Peter si je kupil jutranjo izdajo "Timesa" in našel je v njej polno stran o dogodku preteklih noči. Kaznovanje rdečkarjev se je smatralo kot junška patriotska dolžnost. To je Petra nekoliko potolažilo. Oddahnil pa se je, ko je čital intervju z znamenitim mestnim osebnostmi, ki so s toplimi besedami hvalili dejanja "vigilantne družbe". Prišel se je sramovati svoje slabosti in bil še vesel, da se ni nikomur potožil. Peter je stremel postati mož. Dvakrat dnevno je imel na razpolago "Times" in ta ga je navduševala, vodila in inspirirala.

McGivney je Petru navetoval, naj se tudi sam izda kot večerjajša širve. To je dražilo in vzpodbujalo njegovo dobro voljo. Na eni strani si je vrezal lase in na to mesto si je nalepil obliž, pod njega pa vtaknil vato. Drugi kos si je nalepil po levni strani čela, tretji na vzkiš preko lica. Nato si je še povil zapestje kot bi bilo ispanjeno. Tako opremljen se je podal v American House. McGivney ga je sprejel s priščenim smehom in mu sporočil nova navodila, katera so mu pripomogla do njegovega duševnega miru. Peter naj se ponovno poda v Olimp.

Mož s podganjim obrazom mu je razlagal. Je neka izvanredno bogata dama — trdijo celo, da je večkratna milijonarka, ki se očitno izdaja kot socialistinja in pacifistinja najhujše vrste. Pojavila se je po aretaciji mladega Lakmana, darovala denar ljudski posvetovalnici. Protivojni ligi in drugim sličnim zvešam, ki so se radi priročno imenovali "pronemake."

Valec njenega bogastva se te dame niso upali dotakniti. Njen mož je bil ravnatelj nekaterih Akermanovih bank in je imel tudi vplivne zveze. Bil je zagrižen antisocialist, podpisoval je vojna posojila, se prepiral z ženo radi njenege popačenega mišljenja, a v ječi je tudi ne bi rad imel. Valec njegovega visokega finančnega položaja, se policija ni upala nadlegovati njegove soproge in prav tako tudi državno pravdnitvo ne. Sedaj pa je treba načeti zadevo, tako je zahteval McGivney. Peter naj pripravi gospo Bog, da prispeva denar za "direktno akcijo."

(Dalje prihodnjik.)

črtov za drugi dan in njegovo vabilo jo je prijetno presenetilo.

"Zakaj ne, gospod Kolar! Nedejše so v Ljubljani strašno dolgočasne..."

Torej velja? Jutri popoldne točno ob dveh pred pošto?"

"Velja."

Lep je bil tisti nedejski večer, ki sta ga prebila v senci podrožniških dreves. Kolar je bil zelo ljubezni z njo — prav tak, kakršnega si je na tistem tako želela. In kako tople je bil nocoj njegov glas!

"Skoraj bi bil pozabil!" je zdajci rekel in se ustavil na samotni poti. "Veselo vest vam imam sporočiti: ta mesec so mi povabili plačo!"

"Čestitam!"

Nekam zamišljeno je rekla to besedo. Zakaj ji je a tako važnim obrazom to povedal?

"Vidite," je nadaljeval Kolar, "zdaj je toliko zaslužim, da lahko mislim na ženitev in na lastni dom!"

Mara se je zdržila. V spomin ji je prišel prvi pogovor z njim, ko ji je tako odkrito povedal, da mora biti njegova žena bogata.

"Radovedna sem," je rekla po kratkem molku, "kakšno ženo ste si izbrali. Sodeč po vaših nedavnih besedah mora biti zelo denarna!"

"Mogoče!" je odgovoril Kolar in se skrivnostno nasmehnil.

Le zakaj se je tako čudno nasmehnil? Zaradi njene radovednosti? Ali pa ga je zbudilo njeno namigavanje na denar?

Noč je že legla na zemljo, ko sta se vračala z Rožnika. Le tu pa tam sta srečala kateri samotni parček, drugače pa sta bila popolnoma sama.

Nenadoma je Mara začutila, da ji je Kolar položil roko na ramo in se ustavil.

"Mnogo sem vam nocoj govoril, nekaj važnega pa sem vas skoraj ne pozabil vprašati. Kaj mislite, ali me bo katero dekle rgaralo? Današnji žemski svet je tako čuden... Kaj mislite?"

Mara je obstala kakor odrevenela. Ali mora res njo to vprašati, njo, ki ga tako ljubi!

"Ali bi me vi hoteli, Mara?"

Se nikoli je ni tako ogovoril, brez "gospodične", in začutila je, kako jo je mrzlica sreče izpreletela po hrbtu. Potem se je zavedla pomena njegovega vprašanja, toda v njej je vse tako drhtelo od neznane sreče, da ni našla besedice odgovora.

Kolar pa ji tudi ni dal prilike zanj. Kar naenkrat je začutila, da so jo objele njegove roke in jo privlele k sebi, in potem je začutila na ustnicah njegov poljub. — — —

"Toda jaz nimam denarja," je rekla plašno, ko se je ovestila od presenečenja prvega trenutka, in neznan strah ji je stisnil arce. "Moje edino imetje je moja služba..."

"Zašran tega si ne beli glave," je mehko odgovoril in jo prijel pod roko. "Kar jaz zaslužim, bo dovolj za oba. O denarju sem ti samo zato govoril, ker sem te hotel preizkusiti — čeprav sem že prvi dan, ko sem te zagledal, sklenil, da moraš biti moja žena."

Nežno jo je objel in poljubil njene črne oči, ki so se leketale v solzah sreče in radosti.

Več nego dovolj

— Ali ališiš kdaj kaj o denarju, ki si ga posedli svojemu sedcu?

— Kako bi ne sljhal! Saj si je kupil zanj gramofon.

NAZNANILO

Društvenim tajnikom in tajnicam se naznanja, da morajo naznaniti vse spremembe nazlov članov in članice, nazlove novih članov, ter imena in nazlove odstopih, črtanj in ločenih članov upravnika Prosvete, da se lahko točno uredi imenik za polljanje Prosvete. Imena in nazlove, katere poljube glavne tajnika, ostanejo tam v arhivu in jih upravništvo ne dobi. Torej je zelo važna, da vselej pošljete na našo zbirko pripravljene listine vse nazlove upravnika Prosvete poslati. Pri vsaki spremembi nazlova naj se vselej omeni stari in novi nazlov. Upravištvu pošljite nazlove, da društveni tajniki in tajnice to upoštevajo.

Prve dni julija jo je Kolar spet spremljal do doma, ob razstanku pa ji je rekel: "Jutri je nedejska. Ali ne bi hoteli napraviti z menoj kratak izprehod pod Rožnik? Gotovo ne mislite iti iz Ljubljane, pa bi se, vidite, lahko malo pozabavala in pogovorila."

Mara res ni imela nikakih na-

MLADOST

Spisal Zvonimir Kosem

I.

Dan je vzblesel visok, širok, z oranžnimi plameni v dalje ki-peč.

Vetala je in val svetlobe ji je zalil lakti, grudi, vrat. Trikot pristanišča, pod visokim nadstropjem šumečega, pa se je iz amarnih barv morja zabli-aka kakor pozlačena, z demanti posejana plošev, ko je stopila od postelje k oknu in obstala, zamaknjena v svetle dalje. K belim jadrnicam, bizarnim valovom, veselim krikom mornarjev in solnce nad morjem so radostno lohtile njene mlade misli. In razleknila je lakti, kakor da hoče za tistimi napetimi jadrji, za valovi, za vriskom nad valovi, za solncem...

Ali ko se je obrnila od okna in se je posvetil njen obraz v profilu sredi vedrine morja in solnce, se ji je izvil iz ust lahen vzkrík in roke so ji omahnile: šopek v tenki vazi na mizi, al-noči še svež, dehteč, je strelmel v njene oči ovenel, siv, kakor mrtvaška lobanja — pod jutranjim solncem povešeni cvetovi so bili mrtvi...

"Marjetica, marjetica — nisi lagala!"

Stekla je iz sobe, zaloputnila vrata in drvela po stopnicah navzdol, kakor da beži iz mrtvašnice.

II.

"Anita!"

Ležal je v visoki pisani travi, a cigareto v ustih, in jo od časa do časa poklical po imenu, mehko, sladko.

"Anita, ali si kaj huda?"

Tako jo je izpraševal ves dolgi večer, ko se je karmin večerne zarje pokojno ovijal solčnoze-lenih smokvinih krošenj in drsel v blestečih kapljah preko temnih vrhov cipres kraj steze.

In iz visoke pisane trave, kjer

Do Ljubljane
in nazaj
TRETJI \$159
RAZRED

Moderna udobnost... Ne-prekosljiva služba... Tedenka odpušča in New Yorka... Pripravne in hitre izločitve svezov od Hamburga do Jugoslavije.

Za polnoletne vprašajte lokalnega agenta ali

HAMBURG-AMERICAN LINE
177 N. Michigan Ave., Chicago.

je sedela nedaleč od njega, je zvončkal njen glas trudno:

"Saj me ne ljubiš, Tinko, saj me ne ljubiš!"

On pa se je tiho priplazil do nje in iznenada sklenil iz trave: "Zakaj mi ne odgovoriš? Jaz hočem vedeti, če si kaj huda!"

Videla je, kako se mu oči svetijo, kako se mu ustnice tresejo, in nehote mu je izmaknila roko. "Nikoli me nisi ljubil, Tinko!"

In je skrla obraz v travo in telo ji je vzdrtelo v jok.

Objel jo je, strastno, vroče. "Anita, ti misliš, da si mi pogledala v dušo? Kako se motiš! Moje duše ne poznaš in je ne boš poznala nikoli!"

Hotela ga je pahniti od sebe.

"Ne dotikaj se me več, žival, ne govori o duši, ki jo imaš samo na jeziku! Za ljubezen, ki sem ti jo dala, mi povračaš laž! Laž v pogledu, besedi, smehu! Jaz pa hočem ljubezni, drugega nič!"

Pa namesto da bi mu rekla žal-besedo, namesto da bi ga pahnila od sebe, se je akoci solze nasmehnila in ga objela z obema rokama:

"Tinko, saj ti verjamem! Ti ne lažeš, Tinko! In huda nisem nate prav nič..."

Nenadoma je poskočila, zabrodila po travi in se vrnila z marjetico. Vsa se je svetila pred Tinkom.

"Marjetica vidi ljudem v arce — marjetica bo povedala, če me ljubiš ali ne, Tinko!"

In je pričela trgati lističe in govorila:

"Ljubiš — ne ljubiš! Ljubiš — ne ljubiš!"

"Ljubiš!" je računal on, naslonjen ob njeno ramo, ko so se bližali njeni prstiči poslednjim lističem.

"Ne ljubiš!" je končala ona in odtrgala poslednji listič.

In je omahnila v travo in zahtela.

"Ljubiš, ljubiš!" se je sklanjal nad njo njegov obraz...

A ona se ni dala utolažiti.

III.

Marjetica, marjetica, ti ne lažeš nikoli! Nisi lagala večerj in šopek je ovenel čez noč — namesto cvetja siva mrtvaška lobanja na mizi...

Na otomanu je ležala, s prti zagrebljenimi v blazino, ob nogah na tleh razbito vazo z mrtvimi rožami...

V NAJEM SE ODDA:

6sobno stanovanje—in 2 sobna vse opremljeno stanovanje. Za pojasnila se oglasite na: 4049 W. 31st Street, Chicago, Ill. Tel: Lawndale 9206.—(Adv.)

HAYES DENTAL OFFICE
Dentist and X-ray
CENE SO ZMERNE
Prostovolni pomočnik

All ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpišajte svoj list!

Osebo Voden JESENSKI IZLET v JUGOSLAVIJO

na največjem Cunardovem ekspres parniku

BERENGARIA

Odpluje iz New Yorka proti Cherbourgu

7. SEPTEMBRA

Posebna privlačnost so: znatno znižane cene za tretji razred in novi prostori v prejšnjem turističnem razredu za potnike tretjega razreda. Udeležence tega izleta bo spremljal na njihov cilj izvežbani potniški uradnik Cunard Črte, ki bo tudi skrbel za njihovo prtljago in vse, kar se tiče potnih listov. Samo enonočna vožnja na posebnem vlaku iz Pariza.

Vprašajte takoj pri:

LEO ZAKRAJŠEK

General Travel Service, Inc.

1359 — 2nd Avenue

New York

ali pri

CUNARD LINE

346 No. Michigan Ave.

Chicago, Ill.

TELEFON ROCKWELL 2904

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabil na veselice in shode, vizitnice, častilke, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovanskem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J.
DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vas pojasnila daje vođstvo tiskarne
Cene zmernne, unifako dolo prve vrste

Zbrite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 So. Lawndale Avenue
CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTMENNA POJASNILA

MARINA SREČA

Zgodba iz življenja. — Zapisal B. R.

Pred tremi leti je prišla Mara v Ljubljano. Bila je iz skromne uradniške rodbine iz podeželskega mesta, kjer se je maršakatero možko oko rado ustavilo na njeni vitki postavi in prikupnem zalem obrazu. V svojem rodnem kraju je bila na glasu najlepše devojke — kaj jo je torej gnalo od doma v tuje, neznan mesto?

Očetov zaslužek je bil komaj tolikšen, da je za silo prehranil svojo mnogostevilno rodbino, sebe in šeno in troje nedoraslih otrok. Mara s svojimi osemnajstimi leti je bila najstarejša, zato je nanjo najprej prišla vrata, da zapusti toplo domače gnezdo in si sama začne služiti svoj vsakdanji kruh.

V Ljubljani je dobila službo pri nekem velikem podjetju. Znala se je hitro vživeti v izpremenjene razmere in je vestno in marljivo opravljala delo, ki so ji ga dodelili. V družbo ni marala zahajati; plača je bila preveč skromna, da bi si mogla privoščiti luksuz gledališča, kina in večernega posedenja po kavarnah. Tudi s svojimi tovariši iz službe je občevala le malo; instinktivno je čutila, da vidijo v njej samo lepo žensko, ne pa to-

varišice. Edina izjema med njimi se ji je zdel nekaj let od nje starejši knjigovodja Kolar. Bil je resen in kratkobeseden in je v službi poznal samo službo. Kadar so val drugi ali domov, je navadno še zmerom ostal v pisarni, dokler ni svojega dela končal.

Nekoga dne pa je tudi Kolar pospravil svojo mizo, ko so se drugi odpravljali domov. Mara je bila že oblečena in se je ravno hotela posloviti, ko jo je ustavil njegov resni, a vendar prijazni glas.

"Kam pa tako naglo, gospodična Mara? Dovolite, da greva enkrat skupaj!"

Mladi mož je bil Mari simpatičen in je dostikrat mislila nanj. Ali je bila to ljubezen? Ne, nikakor ne; tako hitro se ljubezen ne rodi, bi Mara odgovorila sami sebi, če bi vstalo pred njo tako vprašanje. Pa ni vstalo, in zato je lahko mirne vesti sprejela Kolarjevo povabilo.

Nu, v ostalem se o takih stvarih tudi nista pogovarjala. Mari je bilo kar ljubo, da je spoznala tudi v Kolarju zasebniku resnega in poštenega moža, ki gre naravnost svojo pot in ve, kaj hoče.

"Zakaj toliko delate, gospod Kolar?" ga je vprašala, ko je pogovor za trenutek zastal. "Saj imate lepo službo in dovolj zaslužite, da se vam ne bi bilo treba toliko mučiti."